Bilgi Felsefesi - 1

1. Her bilme ediminde “bir şey” bilmek istenir.

Bilgi felsefesinde bilinmek istenen bu “bir şey” **aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?**

A) Obje
B) Suje
C) Doğruluk
D) Gerçeklik
E) Bilgi aktı

2. İnsanı diğer canlılardan ayıran özelliği kendini çevreleyen dünyayı, içinde yaşadığı toplumu ve bizatihi kendisini tanımak ve bilmek istemesidir.

Buna göre bilginin oluşum sürecinde etkin olan öge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgi aktları
B) Öznenin ilgisi
C) Bilginin konusu
D) Eleştirel düşünce
E) Ortaya çıkan ürün

3. İnsan doğal olarak hem içinde doğduğu sosyal yapıyı, hem doğa olaylarını, hem de kendini bilmek ister. Bu bilme isteği insanın ilgisi ve merakına göre var olanları kendisine konu edinmesine sebep olmaktadır. Ancak özne-nesne ilişkisi farklı tarzlarda bağ kurulmasını gerektirebilir. Bu da ortaya çıkan ürünün çeşitlenmesine neden olmaktadır.

Buna göre öznenin nesne ile farklı tarzlarda ilişki kurmasının sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın farklı alanlara ilişkin sorular sorması
B) İnsanın yalnızca olguları bilebilmesi
C) Farklı bilgi türlerinin ortaya çıkması
D) Özne ve nesne ikiliğinin olması
E) Bilgilerin nesnel olması

4. Teknik, insanın kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla doğada bulunmayan şeyleri elde edebilmek için keşfettiği yol, yöntem ve araç-gerecin tamamıdır.

Bu açıklamada teknik bilginin aşağıdaki hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Bilime hizmet etmesi
B) İnsanın yaşamına yön vermesi
C) Bilimsel öngörülerde bulunması
D) Doğa olaylarını kontrol etmesi
E) İnsanın hayatını kolaylaştırması

5. İnsan, gündelik hayatında karşılaştığı sorunları, zorunlu olarak belirli bir sisteme ya da yönteme bağlı kalmaksızın veya herhangi bir neden-sonuç ilişkisi gözetmeksizin, çoğunlukla doğadaki düzenliliği, tekrarlılığı fark edişinin ya da kaynağı her ne olursa olsun birtakım sezgisel değerlendirmelerinin bir sonucu olarak ürettiği bilgi ile çözmeye çalışır. Böyle bir bilgi bizim günlük hayattaki sorunlarımızı çözmüş olsa da, bu bilgilerin genel geçerliliğinden ya da kesin doğruluğundan bahsedemeyiz.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada verilen bilgi türünün özelliğidir?

A) Gerçekliği simgelerle anlatmaya çalışan, yaratıcılık gerektiren, öznel bir bilgidir.
B) Kişisel deneyime dayalı olarak ortaya çıktığından doğruluğu kişiden kişiye değişir.
C) Yöntemli, düzenli, kesin ve nesnel bir şekilde varlığın farklı boyutlarını inceler.
D) Varlık, bilgi, değer konularında sistemli, tutarlı ve bütüncüldür.
E) Yaşamı kolaylaştıran araç-gereç üretilmesini sağlar.

6.
- Kış aylarında kalın giyinmek hasta olmayı engeller.
- Sarımsaklı yoğurt zehirlenmelere iyi gelir.
- Gök gürleyince yağmur yağabilir.

Aşağıdaki yargılardan hangisi verilen örneklerdeki bilgi türüne uygun değildir?

A) Genel geçer değildir.
B) Belli bir yönteme dayanmaz.
C) Özne ve nesne arasındaki bağ inanç temellidir.
D) Tek tek olayların genellenmesi sonucu elde edilir.
E) İnsanın günlük yaşamda kullandığı pratik bilgilerdir.

Bilgi Felsefesi - 1

7. Ağaçtan düşen bir dal parçasının suda yüzdüğünü gören insan, ağaç dallarından sal yapmış ve ırmağın karşı kıyısına geçmek, balık avına çıkmak için yaptığı bu salı kullanmıştır.

Buna göre teknik bilgiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimsel bilginin gelişmesine bağlı olarak ilerler.
B) Teorik bilgilerin pratik alanda uygulanmasını sağlar.
C) Temelinde gündelik bilgi vardır.
D) Bilimsel bilgiye öncülük yapmıştır.
E) Doğa olaylarını kontrol altına almayı sağlar.

8. Tarih öncesi dönemler, insanların doğayla mücadelesinde kullandıkları malzemeye ve bunların işleniş biçimine göre isim almıştır. Örneğin yontma taş devrinde taşlar ve kemikler yontularak av aletleri yapılmış, cilalı taş devrinde taştan daha sert ve kesici aletler yapılarak avlanma ve diğer işlerde kullanılmıştır. Maden devrinde ise insanlar madenleri işlemeyi öğrenmiş, bakır, gümüş ve altından eşyalar, silahlar, av aletleri yaparak hayatlarını oldukça kolaylaştırmışlardır.

Buna göre tarih öncesi dönemlerin ayırt edilmesinde aşağıdaki bilgi türlerinden hangisi etkili olmuştur?

A) Felsefi bilgi
B) Dini bilgi
C) Teknik bilgi
D) Sanat bilgisi
E) Bilimsel bilgi

9. Aslında hem dini bilgi, hem de felsefi bilgi evreni, doğayı ve insanı sorun edinmektedir. Ancak felsefenin rasyonel, şüpheci ve eleştirel tutumuna karşılık din, düşünsel etkinliğe ve bilgi üretimine ancak belirli bir inanç dairesi içerisinde izin veren bir bilgi sistemidir. Din sunduğu bilgilerde kuşkuya, eleştiriye, sorgulamaya yer vermediği gibi imkan da tanımaz. O, mutlak, değişmez ve tek gerçeklik olarak kendini sunar.

Buna göre dini bilginin felsefi bilgiden farkı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akılcı olması
B) Eleştirel olması
C) Sorgulayıcı olması
D) Dogmatik bir yapısının olması
E) Evreni, doğayı, insanı konu edinmesi

10. Doğruluk bir değerdir; öznenin gerçeklik hakkında ileri sürdüğü yargının yanlış ya da doğru olmasıdır. Gerçeklik ise zamanda ve fizik dünyada yer kaplama durumudur.

Buna göre gerçeklik ve doğruluk kavramları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Gerçeklik insan bilincinin bir ürünüdür.
B) Doğruluk bilginin, gerçeklik varlığın bir özelliğidir.
C) Doğruluk var olana ilişkin bir özelliktir.
D) Gerçeklik önermelerin fizik dünya ile uygunluğudur.
E) Gerçeklik öznel, doğruluk nesneldir.

11. Avusturalya kıtasının keşfedilmesiyle insanların tüm ilgisi ve merakı buraya yönelmiş ve kıtanın tarihsel, coğrafi ve kültürel yapısı hakkında pek çok şey öğrenilmiştir. Bunlardan bazıları doğru, bazıları yanlış olsa da Avusturalya kıtası insanın bilgi nesnesi haline gelmiştir. Ancak insanlar, kıta hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadan önce de Avusturalya kıtası vardı. Bizim bilincimizin dışında, olgusal dünyada yaşayan insanların kurdukları medeniyetler, kendi tarihleri vardır ve oradadır.

Bu parçada epistemolojinin aşağıdaki hangi iki kavramı üzerinde durulmuştur?

A) Tümel uzlaşım - apaçıklık
B) Tutarlılık - temellendirme
C) Evrensellik - uygunluk
D) Doğruluk - gerçeklik
E) Yarar - doğruluk

12. Gerçeklik öznenin, bilme etkinliğinin kendisine yönelmiş olduğu varlığın bir özelliğidir. O sadece yapay, düşsel ve imgesel olmayan varlığı ifade eder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "gerçeklik" **için söylendiğinde doğru olmaz?**

A) Deniz kızı, Kaf dağı gibi düşünsel şeylerin bir gerçekliği yoktur.
B) Düşüncelerin gerekçelerini ortaya koymaktır.
C) İnsan zihninden bağımsız olarak vardır.
D) Zamanda ve mekanda var olmaktır.
E) Nesnel bir varoluşa sahip olandır.

